

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๓/๒๕๕๕

วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสมาน ง่วนลำอังก์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ยื่นคำร้องเป็นหนังสือลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสมาน ง่วนลำอังก์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ความว่า

นายสมาน ง่วนลำอังก์ ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายไพฑูรย์ แก้วทอง) ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ จึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในกำหนดเวลาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ โดยต้องยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๓ และกรณีพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ตรวจพบว่า นายสมาน ง่วนลำอังก์ ไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๓ ครั้ง ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติชี้แจงสาเหตุที่ไม่ยื่นบัญชี ฯ ว่า เนื่องจากมีภารกิจมากและประสงค์จะยุติกิจกรรมทางการเมือง และได้ชี้แจงเพิ่มเติมในหนังสือ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าที่ไม่ได้ยื่น

บัญญัติ ฯ ทั้งกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากไม่ประสงค์จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีกต่อไปเท่านั้น แต่ไม่ทราบมาก่อนว่าได้มีบทกำหนดโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ตามมาตรา ๑๑๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ หากทราบว่ามิได้มีบทกำหนดโทษดังกล่าวคงจะมายื่นบัญชี ฯ ให้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนด จึงขอให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้ความเป็นธรรมด้วย

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เห็นว่าคำชี้แจงของผู้ถูกร้องดังกล่าวเพียงพอที่จะฟังได้อย่างชัดเจนว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ และส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๕ สรุปได้ความว่า ผู้ถูกร้องไม่ทราบว่าจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง เนื่องจากเห็นว่าผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ก็ดี ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ก็ดี ต่างก็ได้ยื่นบัญชี ฯ เช่นเดียวกับผู้ถูกร้อง แต่หลังจากผู้ถูกร้องได้รับแจ้งจากผู้ร้องให้ชี้แจงเหตุผลที่ไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ ผู้ถูกร้องจึงสอบถามที่ปรึกษาคนอื่นของนายไพฑูรย์ แก้วทอง ว่ามีการยื่นบัญชี ฯ หรือไม่ ได้รับคำตอบว่าไม่ได้ยื่นและไม่ได้รับจดหมายเช่นเดียวกับผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องเข้าใจว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ จึงไม่ได้ยื่นคำชี้แจง จนกระทั่งได้รับหนังสือจากผู้ถูกร้องอีกสองฉบับ จึงไปชี้แจงต่อผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ว่าไม่มีความประสงค์จะยุ่งเกี่ยวกับการเมืองอีก จึงไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ แต่เมื่อทราบในภายหลังว่าการไม่ยื่นบัญชี ฯ จะต้องรับโทษทางอาญาตามมาตรา ๑๑๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้องจึงชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า มิได้มีเจตนาจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ และขอเสนอบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อแสดงว่าที่ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชี ฯ มิได้เป็นไปเพื่อปกป้องความผิดของตนเอง หรือปกป้องทรัพย์สินที่ผู้ถูกร้องได้มาโดยมิชอบ เพียงแต่การไม่ยื่นบัญชี ฯ เกิดจากความบกพร่องทางความคิดที่ชี้นำจากบุคคลอื่น และเป็นการกระทำด้วยความสุจริตมิได้แสวงหาประโยชน์ใดๆ เป็นตัวอย่างของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ไม่เข้าใจกฎหมายอย่างแท้จริง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญให้ความเป็นธรรมและมีคำสั่งว่าผู้ถูกร้องไม่จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดมีว่า นายสมาน ง่วนสำอางค์ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ภายในเวลาที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ หรือไม่

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นายสมาน ง่วนสำอางค์ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และพ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ จึงเป็นข้าราชการการเมือง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ และเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง ภายในกำหนดระยะเวลาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ โดยต้องยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง คือ ภายในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๓ และกรณีพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง คือ ภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔

ข้อเท็จจริงรับฟังต่อไปได้ว่า นายสมาน ง่วนสำอางค์ ไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกร้องชี้แจงถึง ๓ ครั้ง ผู้ถูกร้องจึงได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่า เหตุที่ตนไม่ยื่นบัญชี ฯ เพราะมีภารกิจมาก มีความประสงค์จะยุติกิจกรรมทางการเมืองไม่ได้เข้าไปทำงานในกระทรวงพาณิชย์บ่อยครั้งนัก และโทษมีเพียงตัดสิทธิการดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีเท่านั้น เหตุผลของผู้ถูกร้องที่ว่าตนมีความประสงค์จะยุติกิจกรรมทางการเมือง และเห็นว่าโทษมีเพียงห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนั้น แสดงว่าผู้ถูกร้องตระหนักดีว่าโทษของการจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ มีอยู่อย่างไรและแสดงว่าผู้ถูกร้องไม่ต่อสู้ว่าตนเองไม่ได้จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ส่วนเหตุผลที่ผู้ถูกร้องชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ตนไม่ทราบว่ามีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ทั้งกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งนั้น รับฟังไม่ได้ เพราะถ้าเป็นเหตุผลเช่นนั้นจริง ผู้ถูกร้องน่าจะชี้แจงเหตุผลดังกล่าวแก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสียแต่ในตอนแรก ส่วนข้อชี้แจงของผู้ถูกร้องที่มีต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และศาลรัฐธรรมนูญในประเด็นที่ว่า เมื่อทราบภายหลังว่าการไม่ยื่นบัญชี ฯ จะต้องรับโทษทางอาญาตามมาตรา ๑๑๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

ชี้แจงว่ามีเจตนาจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ และขอเสนอบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อศาลนั้น รับฟังไม่ได้ เพราะถ้าผู้ถูกร้องไม่ได้มีเจตนาจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ น่าจะชี้แจงในตอนแรกต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยไม่ต้องอ้างการที่ต้องรับโทษอาญาตามมาตรา ๑๑๕ ดังกล่าว ส่วนบัญชี ฯ ที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจรับไว้พิจารณา นอกจากนั้นเหตุผลที่อ้างต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และศาลรัฐธรรมนูญว่าตนมีภารกิจมาก และเหตุผลที่อ้างต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ที่มีได้ยื่นบัญชี ฯ เกิดจากความบกพร่องทางความคิดที่ชี้นำจากบุคคลอื่น เป็นการกระทำด้วยความสุจริตที่มีได้แสวงหาประโยชน์ใด ๆ เป็นตัวอย่างของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ไม่เข้าใจกฎหมายอย่างแท้จริง นั้น ไม่มีน้ำหนักที่จะรับฟังได้ เนื่องจากการที่ผู้ถูกร้องมีตำแหน่งทางการเมืองสูง คือเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ย่อมจะต้องมีความรู้กฎหมาย ไม่สามารถอ้างได้ว่าตนไม่เข้าใจกฎหมายหรือถูกชี้นำโดยบุคคลอื่น

ด้วยเหตุผลข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า นายสมาน งามสำอางค์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ